

икономическите си стратегии, а етничността е параван за целерационалните действия на индивидите. Самите индивиди пребивават в сравнително обособени сфери на професионализирана публична дейност. Общността е отворена към другите и чуждите и не е самодостатъчна, а разчита на тях. Ценностите, нормите и гледната точка се превръщат в проблем на личния избор. Значимите други не са предопределени и предзададени, а се дефинират от индивида в рамките на социалните взаимоотношения, в зависимост от неговия статусен комплекс.

2. Методология на изследването

Теоретичният модел на изследването стъпи върху данни от предишни мои теренни изследвания в Монтанско, Благоевградско, Пловдивско и София-град, реализирани в периода 2001-2003 г.² В тях се стигна до насищане с неиндивидуална информация, която откри факта, че, освен в случаите когато се използват българското “семейство” или турското “тайфа”, в ромския език няма понятие за “семейство”, а отношението обикновено се изразява със синтагмата “*аменде саворе*”³. Това постави в центъра на изследователската програма въпроса за трудното дефиниране на границата между род, разширено семейство и домакинство и необходимостта от дълбочинно изследване на състава на ромското домакинство – от една страна степени на родство и сватовство между членовете, икономическа и домашна активност, от друга страна – властовите авторитети: социални, религиозни, икономически, политически, които оказват влияние върху структурата и функционирането на ромското семейство.

Втората опорна точка на теоретичния модел е разбирането, че зад т.нар. “консенсусни бракове”, които количествените анализи интерпретират като цялост, в ромската общност могат да бъдат разграничени няколко типа брачни практики, в резултат от които може да се очаква различие в социалното поведение, в семейните и репродуктивните модели. Съгласно по-ранни мои разработки⁴, като фактори предварително бяха дефинирани типове брак, според

² Става дума за проектите, ръководени от мен: “Циганският кмет” и “Гюпци – 2001”, финансирани от Фондация “Отворено общество” през 2001; проектите “Живата памет” и “Колелото се върти”, в които участвах по покана на Национална Асоциация “Дебати” през 2002; както и за поредица пилотни интервюта към дисертационния ми труд, които осъществих в края на 2002 – началото на 2003 г. в гр. София.

³ букв. “всички у нас”

⁴ Пампоров, А. 2003 *Ромският брачен модел*, сп. Население, кн. 1-2/2003, БАН; Пампоров, А. 2001 *Властовите взаимоотношения в ромските общности*, сб. Гюпци-2001, София, Ефект